

Koncepcja

„Szlaku Dziedzictwa” w Gnojniku

Koncepcja została opracowana przez Stowarzyszenie Regiony Nowych Szans „Vesna” w ramach projektu „Cudze chwalimy, swoje poznajemy”. Projekt zrealizowano w okresie 21 czerwca – 18 września 2013 r.

Autorzy opracowania:

Bożena Malaga-Wrona, Jacek Piotrowski.

Stanisław Wojnicki, Anna Stolarczyk.

Ewa Rusin

Spis treści:

I.	WSTĘP.....	3
II.	CELPRZEDSIĘWZIĘCIA.....	4
III.	PRZEBIEG SZLAKU.....	5
IV.	ADRESACI.....	5
V.	PROMOCJA.....	6
VI.	INSTALACJE.....	7
	1. Pierwsza tablica informacyjna o Szlaku.....	7
	2. Druga tablica.....	8
	3. Staw Szkraba.....	8
	4. Fit park.....	9
	5. Ścieżka przyrodnicza.....	10
	6. Ławeczka widokowa.....	10
	7. Zielona klasa na polanie.....	10
	8. Mostek na strumyku przy wzgórzu wysiłku.....	10
	9. Historyczna transzeja.....	11
	10. Ławeczka widokowa na Nowej Wsi.....	11
VII.	WNIOSKI I REKOMENDACJE.....	12
VIII.	SCHEMATY PRZEBIEGU SZLAKU.....	13
IX.	PRZYKŁADOWE WIZUALIZACJE ELEMENTÓW SZLAKU.....	14

Spis załączników:

Mapa topograficzna Gnojnika

I. WSTĘP

Wiosną 2013 roku w Gnojniku zostało założone Stowarzyszenie Regiony Nowych Szans Vesna. Skupia ono w swych szeregach pasjonatów podróży i górskich wędrówek, dla których nadrzędnym celem działania jest upowszechnianie turystyki, w tym turystyki górskiej i krajoznawstwa. Wśród podstawowych celów działalności Vesny jest promowanie lokalnych atrakcji turystycznych i krajobrazowych regionu. Cele te zawarte są w misji organizacji, która brzmi następująco:

„Naszą misją jest realizacja pasji podróżniczych oraz inicjowanie działań na rzecz rozwoju i promocji Pogórza Wiśnickiego, a w szczególności Gminy Gnojnik”.

Jednym z pierwszych działań na rzecz rozwoju i promocji regionu jest przygotowanie atrakcyjnej infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej w Gminie Gnojnik. Początkiem tego działania jest opracowana koncepcja „Szlaku Dziedzictwa”, która łączy turystykę, krajoznawstwo, rekreację oraz edukację przyrodniczą i historyczną.

Turystyka i krajoznawstwo są doskonałą lekcją tolerancji, odmienności kulturowej i życzliwości dla drugiego człowieka. Służą rozwijaniu postaw patriotycznych, budzą zainteresowanie światem, wdrażają do przestrzegania zasad ochrony środowiska, zwiększają zainteresowanie własną tożsamością, a przede wszystkim ułatwiają znalezienie swojego miejsca w świecie.

Członkowie Stowarzyszenia są świadomi tego, że nawet najatrakcyjniejsza infrastruktura bez odpowiedniego zaplecza organizacyjnego, a zwłaszcza przygotowanych do korzystania z niej odbiorców, jest zdana na niepowodzenie. Vesna aktywnie włącza się w organizację czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców regionu. Dąży do tego, by być stymulatorem aktywności w zakresie turystyki i edukacji regionalnej, m. in. poprzez organizację wypraw górskich, lokalnych pieszych zjazdów, wydarzeń promocyjnych.

Każda miejscowość ma na swoim obszarze coś wyjątkowego, co może ją wyróżnić i zaciekawiać przybyszów. Nie zawsze są to hity turystyczne i perły wśród zabytków, które każde wydawnictwo chciałoby umieścić w swoich przewodnikach. Jednak w każdej miejscowości można znaleźć coś wartego wyeksponowania i promowania. Podobnie jest w Gnojniku. Szczycimy się przede wszystkim zabytkowym, gotyckim kościołem p.w. św. Marcina oraz podworskim parkiem w centrum wsi. Warto jednak odkrywać inne atrakcyjne miejsca, które

po odpowiednim przygotowaniu mogą stać się znakomitym wabikiem dla mieszkańców i turystów. Produktem turystycznym wyróżniającym Gnojnik może być proponowany Szlak Dziedzictwa ze stawem szkraba, fit parkiem, ścieżką edukacji przyrodniczej, zieloną klasą czy historyczną transzeją.

II. CEL PRZEDSIĘWZIĘCIA

Celem przedsięwzięcia jest wytyczenie i oznakowanie na terenie Gnojnika atrakcyjnego krajobrazowo szlaku turystycznego oraz wybudowanie w jego przebiegu małej infrastruktury rekreacyjno - edukacyjnej.

Do głównych celów społecznych w ramach zaproponowanego projektu należą:

- wzrost zainteresowania turystyką oraz rozwój działalności instytucji i organizacji w zakresie rozszerzenia turystycznej oferty programowej dla mieszkańców wsi, gminy i regionu,
- poprawa poziomu życia i zdrowia mieszkańców Gnojnika poprzez propagowanie zdrowego stylu życia oraz udział w aktywnych formach spędzania wolnego czasu,
- podnoszenie stanu świadomości ekologicznej mieszkańców,
- promocja postaw ekologicznych wśród dzieci i młodzieży,
- zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gnojnika,
- umożliwienie całym rodzinom aktywnego spędzania wolnego czasu na łonie natury,
- edukacja przyrodnicza i historyczna.

Zaplanowany Szlak Dziedzictwa eksponuje walory środowiska przyrodniczego i kulturowego wsi gminnej, które mogą stanowić załączek do rozwoju turystyki w Gminie Gnojnik. Vesna przewiduje w przyszłości znakowanie kolejnych nowych odcinków Szlaków Dziedzictwa, do którego zaproszona zostanie społeczność Gnojnika. Stowarzyszenie chce także zaprosić do współpracy przy znakowaniu „Gminnego Szlaku Dziedzictwa” społeczności innych miejscowości w Gminie Gnojnik. Zaproszenie takie zostanie wystosowane w najbliższym czasie do rad sołeckich, szkół i przedszkoli oraz organizacji pozarządowych tam działających.

III. PRZEBIEG SZLAKU

Szlak Dziedzictwa to pętla o długości 5,8 km, na której rozmieszczone są przeszkody naturalne lub instalacje zachęcające do poznawania okolicy, pokonywania naturalnych przeszkód, wykonywania różnych ćwiczeń fizycznych, ale też i odpoczynku w otoczeniu przyrody. Różnica wysokości to jedynie 82 metry na całej długości Szlaku, co sprawia, że jest on dostępny dla każdego, bez względu na kondycję.

Szlak przebiega przez następujące działki ewidencyjne:

138 - Park

113/18 - droga k. Państwa Ząbkowskich

51/1 - droga na niziny

50/1 - Szemer

27/1 - Lasy Państwowe

27/2 - Lasy Państwowe

139 - droga gminna Nowa Wieś

IV. ADRESACI

Szlak ten jest z założenia przeznaczony dla mieszkańców Gnojnika i najbliższych okolic. Należy zatem dołożyć wszelkich starań, aby lokalna społeczność wsi, gminy i regionu często z niego korzystała, chociażby w trakcie weekendowych spacerów czy wyjazdów na rodzinne wycieczki rowerowe.

Biorąc pod uwagę jego weekendowy, rodzinny i wypoczynkowy charakter, został sprofilowany jako szlak pieszo-rowerowy.

Szlak to także ciekawa propozycja dla turystów oraz pasjonatów przyrody, historii i kultury pochodzących z nieodległych zakątków Polski (w promieniu około 100 km), przyjeżdżających

do Gnojnika na krótki, 2-3 dniowy wypoczynek do rodziny. Również dla pensjonariuszy przyjeżdżających z całej Polski do Ośrodka Rehabilitacyjno-Wypoczynkowego „Ewa” stanie się istotnym czynnikiem wspierającym rehabilitację.

Ważnym elementem Szlaku jest transzeja historyczna z okopami i bunkrami z czasów II wojny światowej. Te historyczne ślady znajdujące się w Gnojniku i pochodzące z czasów II wojny światowej zostały opisane w wydanej w 2013 roku monografii Gnojnika pt. „Gnojnik – z dziejów wioski” autorstwa Tadeusza Kowalczyka. Historyczna transzeja to ważny przystanek na trasie, który powinien zachęcać do wejścia na Szlak, zwłaszcza dzieci i młodzież szkolną na lekcjach historii czy kółkach zainteresowań.

Szlak Dziedzictwa to pętla multitematyczna o wartościach historycznych, kulturowych, przyrodniczych i rekreacyjnych. Został tak pomyślany, aby w jak najbardziej zróżnicowany sposób wykorzystywał istniejące bogactwo wsi i aby korzystający ze Szlaku znaleźli wzdłuż niego coś ciekawego dla siebie.

V. PROMOCJA

Niezwykle ważną rolę w budowaniu społeczności korzystającej w przyszłości ze Szlaku Dziedzictwa odgrywa jego promocja już na etapie przygotowania do realizacji. Takie podejście pozwoli na zdobycie dodatkowych informacji o miejscach na Szlaku lub propozycji nowych, ciekawych rozwiązań ze strony mieszkańców, które mogą uatrakcyjnić Szlak. Należy rozpowszechnić szeroko wśród mieszkańców Gnojnika wiedzę na temat Szlaku Dziedzictwa – jego treści, przebiegu i instalacji.

W tym celu proponuje się:

- przedstawienie koncepcji Radzie Sołectkiej i Zebraniu Wiejskiemu,
- przygotowanie strony internetowej Vesny i umieszczenie na niej koncepcji,
- umieszczenie koncepcji na stronie internetowej Gminy Gnojnik,
- utworzenie strony internetowej w postaci popularnego bloga, na którym znajdą się informacje dotyczące przebiegu i treści Szlaku.

Zaproponowane aktywności w obszarze promocji będą doskonałymi narzędziami do gromadzenia opinii. Zachęcą mieszkańców do podzielenia się swoimi spostrzeżeniami,

pomysłami czy zdjęciami. W przyszłości pozwolą na zbudowanie większej społeczności, która będzie tę wiedzę rozpowszechniać w jak najszerszych kręgach. Być może uda się w ten sposób nawiązać kontakty z ludźmi, którzy będą uczestnikami Szlaku, ale i promotorami nowych idei powstających wokół Szlaku Dziedzictwa.

Kluczem do rozwoju Szlaku i jego promocji jest popularyzacja wiedzy historycznej na temat wsi i regionu wśród ludzi młodych w miejscowych szkołach poprzez lekcje przyrody i historii prowadzone na Szlaku.

Wydarzeniem promującym Szlak Dziedzictwa będzie Międzynarodowy Bieg z Vesną, którego pierwsza edycja zaplanowana została na jesień 2014 roku. Bieg zostanie poprowadzony wytyczonym Szlakiem Dziedzictwa. Wydarzenie będzie mieć szeroki wydźwięk reklamowy w obszarze sportu, ale również w obszarze promocji idei Szlaku Dziedzictwa.

VI. INSTALACJE

1. Pierwsza tablica informująca o Szlaku

Pierwsza tablica informacyjna zapraszająca na Szlak Dziedzictwa zaplanowana została w centrum wsi, w miejscu skupiającym placówki handlowe oraz w pobliżu przystanku autobusowego, przy parkingu OSP w Gnojniku. Jest to eksponowane miejsce w bezpośrednim sąsiedztwie Urzędu Gminy, Banku Spółdzielczego, Szkoły Podstawowej i Gimnazjum oraz zabytkowego kościoła p.w. św. Marcina. To miejsce należy do najczęściej odwiedzanych przez mieszkańców i przyjezdnych. Na tablicy umieszczone zostaną informacje o zabytkach Gnojnika i Szlaku Dziedzictwa, dzięki którym można będzie poczuć klimat miejscowości, lepiej ją poznać, aktywnie spędzić wolny czas. Tablica będzie kierować do miejsca, w którym Szlak się zaczyna – przed budynek Betanii.

2. Druga tablica

Nad Uszwicą, w samym centrum Gnojnika, zlokalizowany jest budynek Betanii, siedziba Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży i Stowarzyszenia Vesna. Budynek Betanii otacza ogród z altanką i małym placem zabaw, z którego najchętniej korzystają mamy z małymi dziećmi oraz młodzież. Budynek stoi naprzeciwko nowoczesnego kompleksu rehabilitacyjno-wypoczynkowego „Ewa”, do którego przyjeżdżają kuracjusze z całej Polski oraz na początku gnojnickiego nowego traktu handlowego, przy którym zlokalizowane są sklepy wielobranżowe, cukiernia, kawiarnia, apteka i inne. Przy trakcie znajduje się również Centrum Medycyny Rodzinnej. Z uwagi na wymienione wyżej cechy tego miejsca, Szlak Dziedzictwa będzie mieć swój początek właśnie przy Betanii. Tu zostanie postawiona druga tablica informująca o przebiegu Szlaku, jego długości i formach atrakcji. Odpowiednie oznaczenie i opisanie trasy zainteresuje i skłoni do korzystania ze ścieżek wiele osób: mieszkańców Gnojnika i Gminy Gnojnik oraz gości odwiedzających Gnojnik.

3. Staw Szkraba

W centrum Gnojnika, przy skrzyżowaniu dróg prowadzących na Starą i Nową Wieś, usytuowany jest staw, do którego naturalnymi ciekami spływają wody z „Przyrwy”. Obok stawu zlokalizowany jest zbiornik wody wykorzystywanej do akcji pożarowych przez lokalną jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej. Ze zbiornika korzystają również mieszkańcy wsi, którym podczas suchego lata brakuje wody w gospodarstwach domowych. Te funkcje stawu pozostaną nienaruszone. Po odpowiednim przygotowaniu jezioro może stać się miejscem relaksu, niedzielnego wypoczynku, spotkań rodzinnych i przyjacielskich w wyjątkowym mikroklimacie, jaki stwarzają zbiorniki wodne. By staw spełniał tę funkcję, wymaga wyczyszczenia z dzikiej roślinności (aby odsłonić lustro wody), ukształtowania na nowo wałów z uwzględnieniem ścieżki spacerowej, zbudowania drewnianego pomostu. Wokół zbiornika - oprócz roślinności typowej dla stawów - proponuje się wrzosowiska, które wprowadzają specyficzny klimat relaksu i wyciszenia. Na wrzosowiskach proponuje się zainstalowanie ławeczek zachęcających do spotkań i odpoczynku.

Proponuje się dedykowanie tego miejsca gnojnickim małym artystom tańczącym od ponad dwudziestu lat w zespole „Szkraby”. Działający przy Publicznej Szkole Podstawowej w Gnojniku zespół „Szkraby” prowadzony przez choreografa Marię Bober, to od wielu lat

duma nie tylko szkoły, ale i całej miejscowości. Młodzi artyści to znakomici ambasadorzy Gnojnika. „Szkrapy” to już nasze dziedzictwo i ugruntowana marka, które powinno się pielęgnować. Warto postawić jeden krok dalej i zadedykować wszystkim artystom zespołu „Szkrapy” urokliwe miejsce, w jakie może zamienić się zaniedbany, porośnięty sitowiem staw w centrum wsi. Wokół stawu proponuje się instalacje artystyczne - rzeźby lekkiej konstrukcji komponujące się z otoczeniem, a przedstawiające dziewczynki z hula – hop w różnych układach choreograficznych. Wokół stawu można przygotować aleję gwiazd, na której zasłużony „Szkrap”, np. kończąc karierę, odbijałby swoją stopę lub rękę. Cała filozofia powinna być opracowana we współpracy z placówką prowadzącą zespół i samymi artystami. W wielu domach w Gnojniku, w różnych przysiółkach tej miejscowości mieszkają Szkraby, które zakończyły już przygodę z hula-hop, tańczące obecnie i przyszłe gwiazdy tego zespołu. To miejsce połączy pokolenia „Szkrabów” i będzie również świetnym elementem promocyjnym tak dla „Szkrabów”, jak i miejscowości, w której działają.

4. Fit Park

Fit Park to instalacja rekreacyjna zaplanowana na skraju podworskiego parku, przy ścieżce prowadzącej w kierunku nowego kościoła. To znakomicie wyeksponowane miejsce, widoczne z dróg prowadzących na Nową Wieś i do kompleksu sportowego i szkolnego oraz parku. Bliskość zabudowań jednorodzinnych będzie „bronić” tego miejsca przed ewentualnymi zniszczeniami ze strony niepokornych użytkowników. Pośród starych, rozłożystych drzew usytuowane zostaną urządzenia do ćwiczeń, podobne do tych spotykanych w siłowniach i klubach fitness, ale przystosowanych do różnych warunków atmosferycznych. Takie zastosowanie urządzeń umożliwi korzystającym ćwiczenie wszystkich partii mięśniowych na świeżym powietrzu. Zmobilizuje do wspólnych ćwiczeń: rodzinnych, sąsiedzkich, przyjacielskich, międzypokoleniowych. Naprzeciwko siłowni pod chmurką zaplanowano miejsce relaksu, odpoczynku po ćwiczeniach, a także miejsce zabaw dla najmłodszych, którzy mogą zabawić się w czasie, gdy rodzice lub opiekunowie będą ćwiczyć. Zaplanowano tu altanę, ścieżkę zmysłów, hamaki oraz instalacje zachęcające dzieci do ćwiczeń i zabawy na świeżym powietrzu. Pod najstarszym dębem podworskiego parku, rosnącym przy Szlaku, nieopodal miejsca relaksu umieszczono ławeczkę seniora, dedykowaną starszym uczestnikom spacerów Szlakiem Dziedzictwa lub spędzającym w parku wolny czas z wnukami. Miejsce to

zostanie oznakowane tabliczką „ławeczka seniora”. Dąb, pod którym stanie ławeczka, jest pomnikiem przyrody, z którego skradziono tabliczkę informacyjną. Należy ją przywrócić i wyeksponować.

5. Ścieżka przyrodnicza

Tuż za FIT Parkiem zaczyna się ścieżka edukacji przyrodniczej. Na ścieżce zaplanowano zamontowanie interaktywnych tablic edukacyjnych przeznaczonych dla przedszkolaków, uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum. Zaplanowano tu także dendrofon, który jest atrakcyjną grą terenową polegającą na wydobywaniu nietypowych dźwięków z dobranych pod względem akustycznym fragmentów różnorodnych gatunków drzew. Dodatkowo oznakowane zostaną sporej wielkości kopce mrówek – kowali. Ścieżka pozwoli na poprowadzenie ciekawych lekcji w plenerze.

6. Ławeczka widokowa

Tuż przed wejściem na teren lasu (2,3 km) znajduje się łąka z dziko rosnącą roślinnością, tworząc okoloną lasem polanę z otwarciem na „Wójtówkę”. Jest to miejsce znakomicie nadające się na odpoczynek po dość długim odcinku marszu, spaceru lub biegu Szlakiem. Jest to czas na zebranie sił i nacieszenie oczu wiejskim uroczyskiem.

7. Zielona klasa na polanie

Zielona klasa (2,6 km) to miejsce doskonałe na prowadzenie lekcji tematycznych w terenie. Zainstalowane ławki i tablice dydaktyczne pozwolą na naukę rozpoznawania drzew i roślin leśnych, tropów zwierząt oraz odpoczynek w czasie wolnym. Niewielka leśna polana to klasa, jakiej najmłodszy nie zapomną i nauczą się, jak dbać o środowisko naturalne.

8. Mostek na strumyku przy wzgórzu wysiłku

Na początku czwartego km szlaku pojawia się naturalna przeszkoda w postaci leśnego strumyka. Można go pokonać, przeskakując w odpowiednim miejscu lub przejść, a można nawet zatrzymać się na zaplanowanym mostku i przez chwilę posłuchać szmeru wody przepływającej między korzeniami drzew i meandrami płynącej w niższe partie lasu. Tuż za mostkiem zaczyna się wzgórze, przez które poprowadzono Szlak. Jest to naturalna przeszkoda zmuszająca do większej aktywności fizycznej.

9. Historyczna transzeja

Wędrując leśną ścieżką, w odległości 3,5 km od początku Szlaku, docieramy do miejsc, na których historia pozostawiła swoje ślady. Są nimi okopy i schrony z czasów II wojny światowej. Zaplanowano tu umieszczenie tablicy z opisem historycznym. Miejsca te są obecnie zarzucone śmieciami różnego rodzaju i gabarytów. Należy je oczyścić i odpowiednio oznakować. Wędrując Szlakiem, można poprowadzić ciekawą lekcję historii Gnojnika i miejsc historycznych, do tej pory większości mieszkańców nieznaną.

10. Ławeczka widokowa na Nowej Wsi

Po wyjściu z leśnej części Szlaku, (4 km) można odpocząć, usiąść w wiejskiej altanie porośniętej winogronem, rozejrzeć się po okolicy, a w czasie winobrania posilić słodkimi owocami, by dalej rozpocząć wędrowkę Nową Wsią i powrócić do parku. Szlak ten może mieć więcej rozgałęzień, zgodnie z upodobaniem wędrujących nim.

VII. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Przygotowana koncepcja umożliwi rozpoczęcie poszukiwania źródeł finansowania na jej realizację i przygotowywania odpowiednich wniosków. Do zrealizowania pomysłu dążyć będzie organizacja inicjująca zadanie czyli Stowarzyszenie Regiony Nowych Szans Vesna. Należy jednak rozważyć możliwość połączenia sił i postarać się zrealizować projekt w partnerstwie, np. z Urzędem Gminy, sołectwem lub innymi organizacjami pozarządowymi działającymi w Gnojniku.

W koncepcji pętla Szlaku podzielona została na instalacje, które mogą być realizowane jako jeden projekt lub etapami, w zależności od możliwości pozyskania źródeł i wielkości finansowania.

Koncepcja jest wstępem do dyskusji nad rozwojem bazy turystycznej w Gminie Gnojnik. Przedstawiona koncepcja Szlaku Dziedzictwa powinna stać się początkiem wytyczania nowych szlaków w Gnojniku, które poprowadzą mieszkańców i turystów w inne urokliwe, a mniej uczęszczane miejsca w wiosce. Można znakować kolejne odcinki szlaku historycznego, podążając do miejsc z okopami i bunkrami z czasu wojny, a zlokalizowanymi w innych częściach Gnojnika. Z uwagi na spore odległości pomiędzy poszczególnymi przysiółkami, szlaki te mogą być pomyślane w większości jako rowerowe. Ukształtowanie i rzeźba terenu Gnojnika stwarza naturalne punkty lub trasy widokowe, co jest dodatkowym atutem. Należy zinwentaryzować i wykonać dokumentację zdjęciową najstarszych zabudowań we wsi. Takie zadanie zaplanowane zostało w kolejnym projekcie Vesny, który będzie realizowany w 2014 roku pod nazwą: Akademia Młodych Pasjonatów, a do udziału w nim Vesna zaprasza mieszkańców Gminy Gnojnik.

GNOJNIK SCIEZKA

Gnojnik sciezka AVAIL. POINTS **0**

DISTANCE
5.79
kilometers

WALK

CLIMB
82.0 m

BEGINS IN: Poland

CREATED BY: Jacek Piotrowski **Best Time: 1:36:59**

DESCRIPTION: This is a 5.79 km Walk in Poland. The Walk has a total ascent of 82.0 m and has a maximum elevation of 315.0 m. This route was created by Yatzek on 27/09/2013. [View other Walks](#) that Yatzek has done or [find similar maps in Gnojnik](#).

TYPE: Walk

RATE IT! 0 0

ROUTE PRIVACY: ACCESSIBLE

SHARE:

ACTIONS **PRINT** **SEND TO PHONE** **★ BOOKMARK** **EDIT**

Map Options

3D FLYOVER VIDEO

Google 500 m 2000 stopy

Dane do Mapy ©2013 Google - Warunki korzystania z programu

	
Tablice informacyjne przy „Betanii”	FitPark i altana, brama i altana w parku
	
Ścieżka przyrodnicza w parku	Przykład oznakowania szlaku
	
Altana lub wiata przed wejściem do lasu	Zbliżenie altany (wiaty)
	
Oznakowanie przed Leśną Klasą	„Leśna Klasa”

Oznakowanie przed skrzętem

Kładka na potoku

Wzgórze Wysiłku

Dojście do leśnej drogi

Transzeja

Altana (wiata) za lasem

Zejście przez Nową Wieś

Dojście do parku

